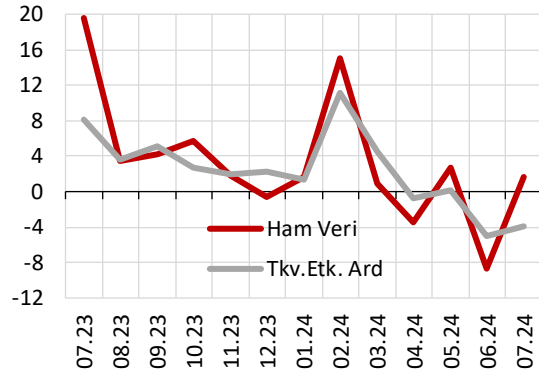

Makro: Sanayi üretimi köprü günü etkileri hariç aylık bazda sert daraldı

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), temmuzda aylık bazda %0,4, yıllık bazda %1,6 artsa da köprü günü etkilerinden arındırıldığında aylık bazda %3,5, çeyreklik bazda %3,0; olağan takvim etkilerinden arındırıldığında ise yıllık bazda %3,9 daraldı. Bu görünüm sanayi üretiminde süregelen yavaşlamanın üçüncü çeyreğe girerken belirginleştiğine işaret ediyor. Zaten anket göstergeleri de iç talepteki yavaşlamanın sanayi üretimi üzerindeki etkilerinin üçüncü çeyrekte kuvvetlendiğine işaret etmekteydi. Bu çerçevede, verinin anket göstergelerinin ve kapasite kullanım oranının ima ettiği yavaşlama ile büyük ölçüde uyumlu olduğunu söylemek mümkün. Diğer taraftan, yavaşlama sektörler arasında homojen dağılmıyor. Diğer ulaşım araçları, bilgisayar-elektronik-optik aletler, taşıt, ağaç-mantar, içecek ve mobilya sektörleri görece olumsuz ayrışırken; petrol ürünleri, kayıtlı medya, makine-ekipman kurulumu ve onarımı, tütün ve elektrikli teçhizat sektörleri sanayi üretimini son dönemde desteklemeye devam ediyor. Önümüzdeki dönemde ana eğilimdeki yavaşlamanın sürmesini bekliyoruz.

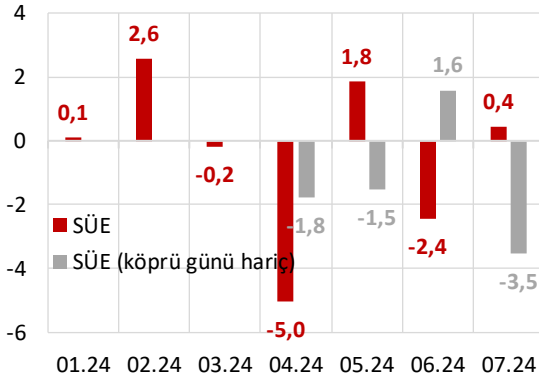
SÜE temmuz ayında yıllık bazda %1,6, mevsimsellikten arındırılmış (m.a.) olarak ise aylık bazda %0,4 yükseldi (Grafik 1 ve 2; Tablo 1 ve 2). Geçen yılın temmuz ayına göre çalışılan gün sayısının 2 gün fazla olmasının getirdiği takvim etkisi hariç bakıldığında ise SÜE yıllık bazda %3,9 daraldı (Grafik 1). Temmuz ayı itibarıyla SÜE (m.a.) ikinci çeyrek ortalamasının %0,6 altında kaldı (Grafik 4).

Grafik 1. SÜE (yıllık % değişim)

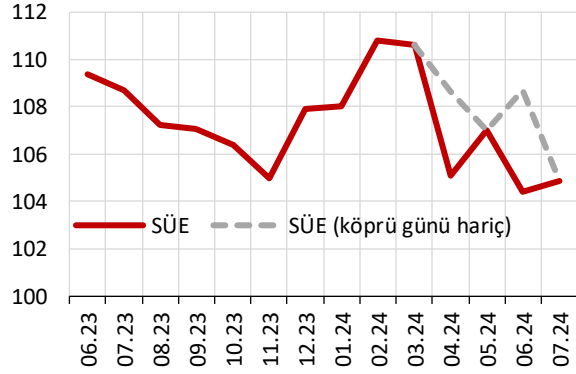
Kaynak: TÜİK

Grafik 3. SÜE (m.a., aylık % değişim)

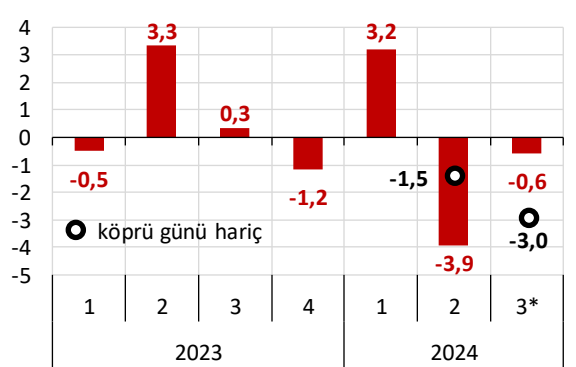
Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 2. SÜE (m.a., 2021=100)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 4. SÜE (m.a., çeyreklik % değişim)

* Temmuz itibarıyla

Kaynak: TÜİK, Akbank

Köprü günleri nisan-temmuz döneminde SÜE'nin (m.a.) oynak bir seyir izlemesine neden oldu¹. Haziranda köprü günü kaynaklı yavaşlama temmuz ayında SÜE aylık artışına pozitif katkıda bulundu. Bu etkiyi dışladığımızda SÜE'nin aylık ve çeyreklik bazda sırasıyla %3,5 ve %3,0 oranında sert daraldığını

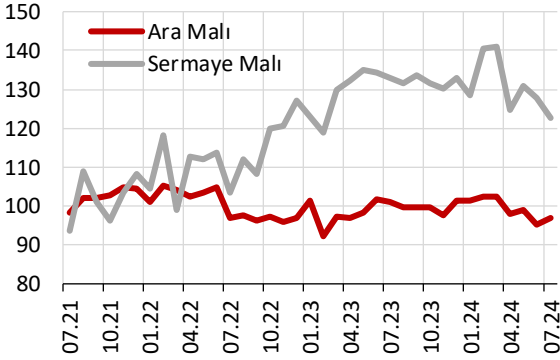
¹ Konu hakkında detaylı analizi "[Sanayi Üretiminde Köprü Günü Etkileri](#)" çalışmamızda paylaşmıştık.

tahmin ediyoruz (Grafik 3 ve 4). Bu çerçevede temmuz ayında sanayi üretimindeki yavaşlama eğiliminin belirginleştiğini söyleyebiliriz.

Bununla birlikte köprü günü hariç SÜE'de (m.a.) aylık daralmanın yüksek oranda gerçekleşmesinde **diğer ulaşım araçları ve bilgisayar-elektronik-optik** ürün imalatındaki sırasıyla %16,0 ve %8,8 düşüş de etkili oldu. Daha önce de sıklıkla belirttiğimiz gibi bu sektörleri yüksek oynaklık gösterdikleri için ana eğilim analizimize dahil etmemeyi tercih ediyoruz. Bu iki sektörün SÜE aylık değişimine katkısını -0,9 puan olarak hesaplıyoruz. Dolayısıyla ana eğilimdeki yavaşlama manşete göre daha zayıf olsa da (\approx %2,5), belirgin bir yavaşlama olduğuna ve yavaşlamanın hızlandığına dair değerlendirmemiz değişmiyor.

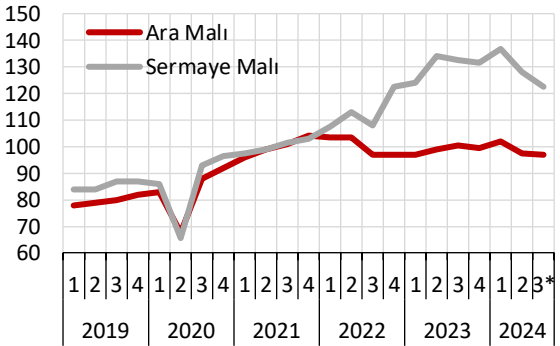
Temmuz ayında aylık üretimin artmasının köprü günü etkileri sayesinde olduğunun bir diğer göstergesi aylık değişimin sektörlerin büyük çoğunluğuna yayılması (Tablo 2). Köprü günü etkilerinin daha zayıf olduğu sermaye malı sektörlerinde düşüş olsa da, ara malı ve tüketim mallarında temmuz ayında köprü günü etkileriyle daha belirgin artış kaydedildi (Grafik 5-8). Sermaye malları hariç SÜE'de aylık artış %1,3 ile daha yüksek.

Grafik 5. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

Kaynak: TÜİK

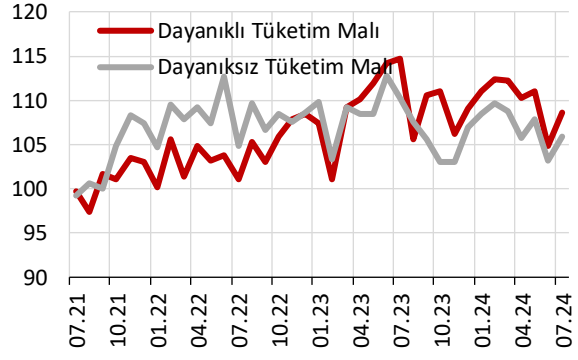
Grafik 7. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

* Temmuz ayı verisidir.

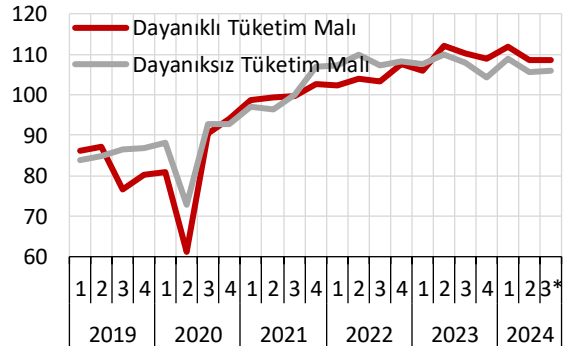
Kaynak: TÜİK

Grafik 6. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

Kaynak: TÜİK

Grafik 8. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

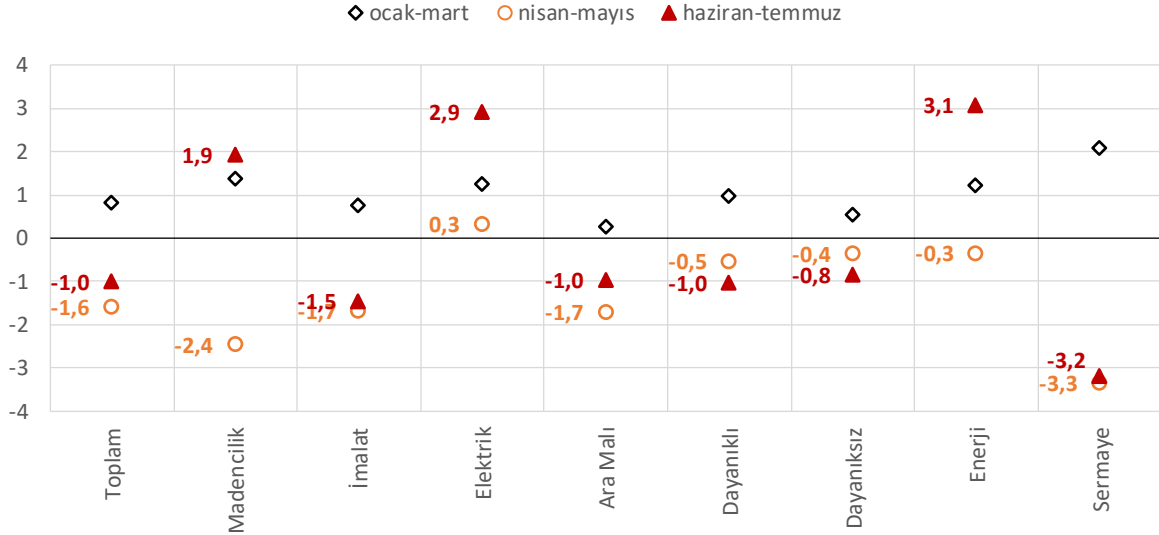
* Temmuz ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

Köprü günü etkilerini hariç bırakarak ana eğilimin yavaşlamasına dair analiz yapmanın bir diğer yolu ise nisan-mayıs ile haziran-temmuz ortalamalarını değerlendirmek ve birbiriyle ve ilk çeyrek ile kıyaslamak. Grafik 9'a göre SÜE'de nisan-temmuz döneminde aylık ortalamalar ilk çeyreğin aksine negatif olurken, haziran-temmuz ortalaması nisan-mayıs ortalamasından daha yüksek bir değer aldı. Ancak ana gruplar itibarıyla karışık bir görünüm göze çarpıyor. Madencilik, elektrik ve dolayısıyla enerji grubunda haziran-temmuz ortalaması hem ilk çeyrekten hem de nisan-mayıs'tan daha yüksek. İmalat sanayiinde ise ilk çeyrek ortalamalarına göre yavaşlama barizken, nisan-mayıs ile haziran-temmuz dönemlerindeki

ortalamalar birbirine çok yakın değer almış durumda. Ara malında en zayıf dönem nisan-mayıs olurken, tüketim mallarında kademeli şekilde güçlenen zayıflama görülüyor. Sermaye mallarında ise aylık ortalamalar nisan-mayıs ile haziran-temmuz dönemlerinde hemen hemen aynı seviyede.

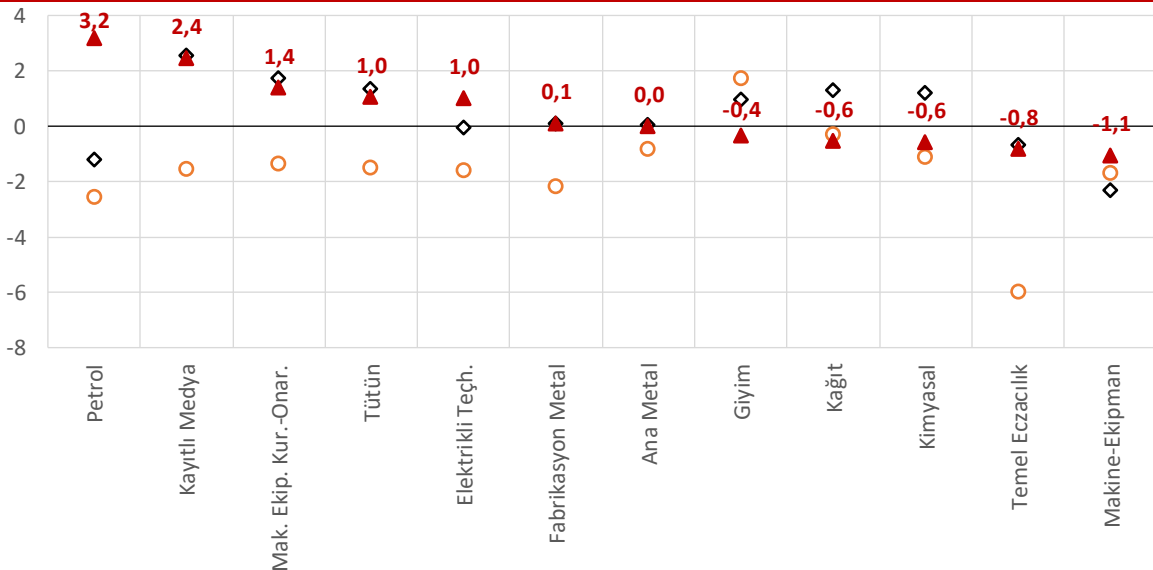
Grafik 9. Sektörler İtibarıyla Aylık Ortalama Değişim
(%, mevsimsellikten arındırılmış)

Kaynak: TÜİK, Akbank

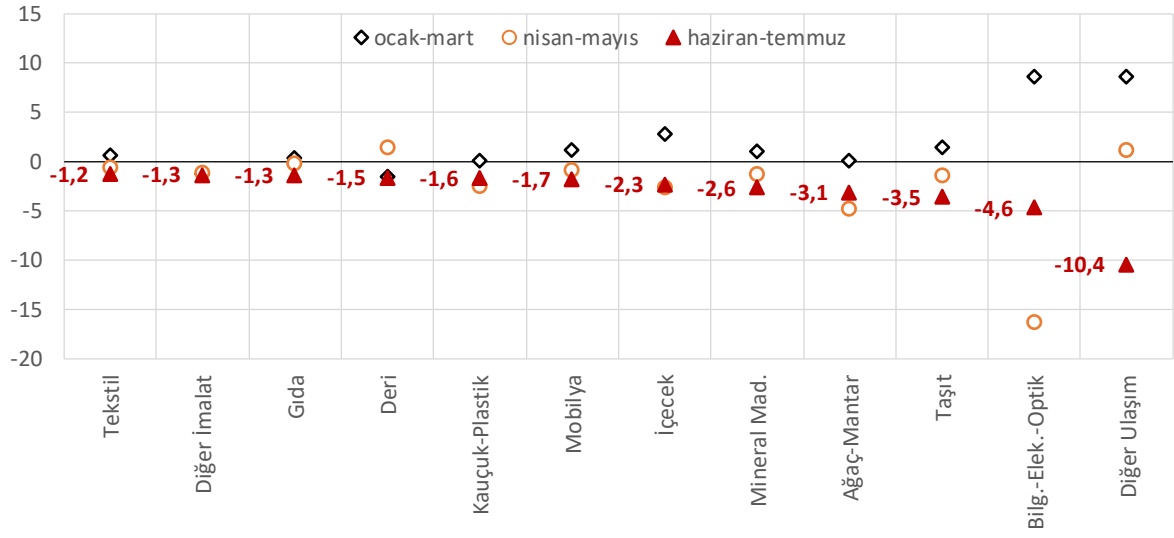
Grafik 10 ve 11 ise aynı analizi NACE sınıflamasına göre sunmakta. Son 2 aylık dönemde pozitif aylık ortalamaya sahip sektörler petrol ürünleri, kayıtlı medya, makine-ekipman kurulumu ve onarımı, tütün ve elektrikli teçhizat olurken, bu sektörler ilk çeyrekteki ortalamalarının ve nisan-mayıs ortalamalarının üzerinde veya yakınında bir eğilim kaydetmiştir. İlk çeyrekteki eğilimine göre en kuvvetli zayıflayan sektörler ise diğer ulaşım, bilgisayar-elektronik-optik aletler, taşıt, ağaç-mantar, içecek ve mobilya sektörleri olarak sıralanıyor.

Grafik 10. Sektörler İtibarıyla Aylık Ortalama Değişim
(%, mevsimsellikten arındırılmış, haziran-temmuz dönemine göre sıralanmış)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 11. Sektörler İtibarıyla Aylık Ortalama Değişim
(%, mevsimsellikten arındırılmış, haziran-temmuz dönemine göre sıralanmış)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Tablo 1. Sanayi Üretim Endeksi (Yıllık Yüzde Değişim)

	Nis.24	May.24	Haz.24	Tem.24	2023-Ç4	2024-Ç1	2024-Ç2	2024-Ç3*
Toplam Sanayi	-3,5	2,7	-8,7	1,6	2,2	5,4	-3,0	1,6
Madencilik ve Taşocakçılığı	9,4	4,9	4,6	7,4	5,1	9,5	6,1	7,4
Kömür ve Linyit Çıkartılması	20,7	39,3	22,2	28,1	-27,5	11,0	27,1	28,1
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	16,7	19,3	27,5	27,3	10,3	3,9	21,2	27,3
Metal Cevherleri Madenciliği	11,8	-4,0	4,9	3,5	26,5	12,6	3,6	3,5
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	-0,6	0,1	-14,3	-4,4	-6,2	4,1	-5,1	-4,4
İmalat Sanayi	-4,6	2,4	-11,0	1,0	2,4	5,1	-4,2	1,0
Gıda Ürünleri İmalatı	6,1	8,5	-9,4	2,7	9,9	10,3	1,6	2,7
İçeceklerin İmalatı	7,2	4,2	5,6	-0,3	-6,3	16,6	5,5	-0,3
Tütün Ürünleri İmalatı	-3,9	4,3	-0,2	12,3	8,0	20,4	0,3	12,3
Tekstil Ürünleri İmalatı	-8,0	1,2	-11,6	1,3	-5,4	1,3	-5,8	1,3
Giyim Eşyaları İmalatı	-20,3	-2,3	-16,5	9,2	-13,1	-12,3	-12,7	9,2
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	-19,8	-7,5	-22,8	-5,7	-15,5	-17,4	-16,4	-5,7
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	-13,8	-3,6	-24,5	-12,0	7,3	0,3	-13,7	-12,0
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	5,1	7,6	-13,0	1,1	-0,7	6,5	-0,1	1,1
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	-15,5	-4,6	-10,5	6,1	-17,3	-7,1	-10,0	6,1
Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ür.	12,2	4,1	2,3	3,9	7,8	12,8	6,0	3,9
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	-0,6	6,1	-4,8	12,0	-1,2	5,8	0,4	12,0
Temel Eczacılık Ürünlerinin İmalatı	1,9	-4,3	-18,9	-19,5	3,8	1,1	-7,3	-19,5
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	-8,5	-0,1	-18,9	-3,7	0,4	1,1	-8,8	-3,7
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ür.	-2,6	4,3	-15,1	-2,6	-0,8	4,3	-4,4	-2,6
Ana Metal Sanayii	5,5	7,2	-5,8	8,8	8,3	10,7	2,3	8,8
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	-11,9	-3,1	-8,4	1,8	5,9	3,1	-7,6	1,8
Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ür.	4,5	-9,2	-23,8	-16,4	8,8	0,9	-10,8	-16,4
Elektrikli Teçhizat İmalatı	-0,8	9,1	-7,5	13,8	5,5	7,0	0,6	13,8
Makine ve Ekipman İmalatı	-11,9	-4,2	-16,9	-4,8	4,0	-4,3	-10,7	-4,8
Motorlu Kara Taşıtı İmalatı	-10,0	-1,8	-14,0	-6,9	8,6	8,8	-8,3	-6,9
Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	-13,4	6,7	2,6	0,8	-1,3	39,6	-1,0	0,8
Mobilya İmalatı	-13,6	-4,4	-20,6	-9,1	-11,2	-1,7	-12,6	-9,1
Diğer İmalatlar	-12,9	4,4	-11,4	5,6	6,0	4,4	-6,4	5,6
Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	16,4	13,5	2,3	6,0	23,1	16,4	10,5	6,0
Elektrik, Gaz, Buhar	1,6	3,3	13,8	9,5	2,9	7,5	6,3	9,5
Toplam Sanayi	-3,5	2,7	-8,7	1,6	2,2	5,4	-3,0	1,6
Ara Malı	-2,0	3,1	-10,5	1,8	3,3	5,1	-3,0	1,8
Dayanıklı Tüketim Malı	-1,2	5,5	-13,4	4,2	-1,3	7,1	-2,8	4,2
Dayanısız Tüketim Malı	-6,2	2,7	-13,3	1,9	0,4	0,6	-5,4	1,9
Enerji	6,1	6,2	12,2	9,9	2,3	9,0	8,2	9,9
Sermaye Malı	-8,6	-1,1	-9,3	-2,3	6,0	9,5	-6,1	-2,3
Düşük Teknoloji	-5,8	2,4	-12,7	1,8	-0,9	1,9	-5,1	1,8
Orta-Düşük Teknoloji	-0,8	3,1	-9,7	0,7	6,1	6,2	-2,4	0,7
Orta-Yüksek Teknoloji	-7,5	6,0	-4,8	4,5	2,4	5,1	-1,8	4,5
Yüksek Teknoloji	-2,9	-16,0	-30,4	-16,1	8,7	20,7	-17,6	-16,1

* Temmuz ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

Tablo 2. Sanayi Üretim Endeksi (Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış)

	Aylık Yüzde Değişim				Çeyreklik Yüzde Değişim			
	Nis.24	May.24	Haz.24	Tem.24	2023-Ç4	2024-Ç1	2024-Ç2	2024-Ç3*
Toplam Sanayi	-5,0	1,8	-2,4	0,4	-1,2	3,2	-3,9	-0,6
Madencilik ve Taşocakçılığı	-1,7	-3,2	1,8	2,1	1,5	0,3	-2,2	2,2
Kömür ve Linyit Çıkarılması	7,5	-2,6	8,2	-1,9	6,8	8,4	5,7	2,4
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	-7,3	4,3	7,0	1,8	-0,4	-2,1	17,1	7,9
Metal Cevherleri Madenciliği	4,4	-5,7	0,1	6,2	2,3	-6,5	-2,8	4,2
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	-12,4	-2,9	-2,8	-0,4	-1,3	7,1	-12,7	-3,3
İmalat Sanayi	-5,4	2,0	-3,4	0,5	-1,2	3,3	-4,4	-1,1
Gıda Ürünleri İmalatı	-0,7	0,6	-6,0	3,5	0,2	6,4	-5,0	-0,6
İçeceklerin İmalatı	-1,2	-3,9	-0,1	-4,5	1,5	10,4	-6,5	-5,8
Tütün Ürünleri İmalatı	-5,4	2,5	1,8	0,3	-2,2	1,8	-1,3	2,3
Tekstil Ürünleri İmalatı	-1,7	0,6	-2,4	0,1	-3,6	2,4	-0,9	-1,4
Giyim Eşyaları İmalatı	-6,6	10,0	-3,1	2,3	-5,7	3,7	1,2	3,4
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	-3,5	6,6	-7,3	4,2	-5,3	-2,2	-0,6	1,2
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	-9,5	0,1	-10,1	3,9	-1,5	2,7	-13,1	-3,2
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	0,5	-1,1	-7,3	6,1	-4,1	3,9	-2,6	0,5
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	-2,1	-1,0	0,2	4,7	-5,5	4,2	1,3	4,5
Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ür,	0,6	-5,8	5,1	1,2	8,0	-3,1	-3,1	2,5
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	-3,0	0,8	-2,7	1,6	2,9	3,9	-3,0	0,0
Temel Eczacılık Ürünlerinin İmalatı	-4,8	-7,2	-1,7	0,1	-10,7	-1,6	-5,8	-3,6
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	-4,8	0,0	-6,4	3,2	-2,4	3,9	-7,5	-1,3
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ür,	-6,1	3,7	-5,4	0,2	-1,9	4,6	-6,2	-2,3
Ana Metal Sanayii	-1,7	0,1	-2,1	2,1	3,7	3,1	-3,5	0,7
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	-4,9	0,5	0,7	-0,5	-3,7	1,9	-2,8	0,1
Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ür,	-29,7	-2,7	-0,4	-8,8	-3,7	0,3	-12,1	-9,9
Elektrikli Teçhizat İmalatı	-5,6	2,5	-1,8	3,8	1,9	3,6	-3,4	3,4
Makine ve Ekipman İmalatı	-5,1	1,7	-3,9	1,8	-0,8	-4,8	-4,3	-0,3
Motorlu Kara Taşıtı İmalatı	-6,8	4,1	-6,5	-0,5	0,7	2,0	-7,4	-3,7
Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	-21,2	23,6	-4,7	-16,0	-7,9	18,9	-10,6	-13,1
Mobilya İmalatı	-4,8	3,4	-6,4	3,0	-4,4	5,2	-4,8	-0,4
Diğer İmalatlar	-6,9	4,8	-2,8	0,3	4,2	-1,9	-4,7	-0,1
Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	2,0	-4,8	1,4	1,3	3,0	-0,3	1,3	0,6
Elektrik, Gaz, Buhar	-2,6	3,3	7,8	-1,9	-2,8	4,5	1,3	4,1
Toplam Sanayi	-5,0	1,8	-2,4	0,4	-1,2	3,2	-3,9	-0,6
Ara Malı	-4,1	0,7	-3,6	1,7	-0,7	2,5	-4,6	-0,6
Dayanıklı Tüketim Malı	-1,8	0,8	-5,6	3,6	-1,4	2,9	-2,8	-0,1
Dayanısız Tüketim Malı	-2,7	2,0	-4,4	2,8	-3,2	4,4	-3,1	0,3
Enerji	-1,2	0,5	7,2	-1,0	0,4	2,7	1,4	3,8
Sermaye Malı	-11,5	4,8	-2,2	-4,1	-0,9	3,9	-6,5	-4,1
Düşük Teknoloji	-2,6	2,1	-4,7	2,5	-2,4	4,3	-3,2	0,0
Orta-Düşük Teknoloji	-2,8	-0,4	-2,3	0,9	0,2	1,8	-4,0	-0,8
Orta-Yüksek Teknoloji	-2,9	7,1	-4,0	-1,0	-0,8	1,4	-1,4	-1,4
Yüksek Teknoloji	-34,0	-5,7	1,1	-7,9	-2,4	11,8	-23,4	-9,1

* Temmuz ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağrı Sarıkaya– Baş Ekonomist

Cagri.Sarikaya@akbank.com

Çağlar Yüncüler

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Alp Nasır

Alp.Nasir@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekilde, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekil ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekil ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizatihi bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekil ve surette Akbank T.A.Ş, Ak Yatırım A.Ş ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

